Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1888. Wydano i rozesłano dnia 1. Września 1888. **Część XXI.**

Nr. 74.

Rozporządzenie

c. k. Namiestnictwa z dnia 28. Czerwca 1888, l. 67594/87, tyczące się oględzin zwierząt do rzezi lub kłucia przeznaczonych, oraz mięsa z tychże, wraz z instrukcyą dla oglądaczów bydła rzeźnego i mięsa, wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym na podstawie ustawy o zarazach zwierzęcych z 29. Lutego 1880 (Dz. p. p. Nr. 35.), ustawy przemysłowej z 20. Grudnia 1859 (Dz. p. p. Nr. 227.) i nowelli z 15. Marca 1883 (Dz. p. p. Nr. 39.), tudzież ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 (Dz. u. i r. kr. Nr. 19).

§. 1.

Bydło rzeźne, to jest: woły, krowy, buhaje i jałownik, ma być przed rzezią i po tejże poddane oględzinom bez względu na miejsce, w którem, oraz cel, na jaki rzeź się odbywa; zwierzęta zaś zabijane kłóciem, t. j. cielęta, świnie, owce i kozy, w takim razie, jeżeli mięso ma być sprzedane lub wywiezione, albo jeżeli bicie odbywa się w rzeźniach publicznych lub prywatnych.

§. 2.

Sposób rzezi lub kłucia zwierząt.

W myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 15. Lutego 1855 (Dz. p. p. Nr. 31.) wzbraniającego dręczenia zwierząt, odbywać się ma rzeź, czyli zabicie zwierzęcia w celu uzyskania mięsa do spożycia przydatnego, a względnie kłucie tegoż, w sposób dla zwierzęcia najmniej bo-

lesny i męczący, przyczem baczyć należy, by niemal wszystka krew ze zwierzęcia spłynęła.

§. 3.

Miejsce rzezi lub kłucia zwierząt.

Rzeź, a względnie kłucie zwierząt w §. 1. wymienionych, może się odbywać:

a) w publicznych rzeźniach gminnych lub utrzymywanych sposobem zarobkowym tak przez stowarzyszenia jak i przez pojedyńczych przemysłowców w godzinach wyznaczonych przez reprezentacyę gminną;

b) w lokalach osób prywatnych (t. j. nie trudniących się przemysłem (§. 6.).

§. 4.

Publiczne rzeźnie gminne lub utrzymywane sposobem zarobkowym.

Gminy, jakoteż i stowarzyszenia przemysłowców mogą urządzić rzeźnie przeznaczone wyłącznie na rzeź bydła rzeźnego (wołów, krów, jałówek i buhajów) albo tylko zwierząt zabijanych kłuciem (cieląt, świń, owiec i kóz), albo też wspólnie dla pierwszych i drugich.

W miejscowościach, w których już istnieją lub zostaną urządzone przez gminę lub stowarzyszenia przemysłowe publiczne rzeźnie dostatecznych rozmiarów, może władza krajowa na wniosek reprezentacyi gminnej zakazać dalszego używania istniejących lub zakładania nowych rzeźni prywatnych i w takim razie musi rzeź względnie kłucie zwierząt odbywać się li tylko w rzeźniach publicznych.

Wyjątek stanowi rzeź z konieczności (§. 21.).

§. 5.

Prywatne rzeźnie przemysłowców.

Przemysłowcy trudniący się wyrębem mięsa, albo sporządzaniem wyrobów mięsnych, przedewszystkiem więc rzeźnicy i masarze, mają w miejscowościach, w których nie ma publicznych rzeźni gminnych lub rzeźni stowarzyszeń przemysłowych, wedle §. 4. urządzić prywatne rzeźnie do bicia lub kłucia zwierząt.

§. 6.

Rzeź w lokalach prywatnych.

Osoby prywatne, t. j. nie trudniące się w sposób zarobkowy wyrębem mięsa lub sporządzaniem wyrobów mięsnych, mogą w miejscowościach, w których niema rzeźni publicznych, poddawać rzezi zwierzęta tylko w miejscu i w porze dnia, oznaczonych przez reprezentacyę gminną.

§. 7.

Oględziny zwierząt w §. 1. wymienionych.

Oględziny zwierząt w §. 1. wymienionych, wykonuje oglądacz, który ma obowiązek zbadać zwierzę przed zabiciem (oględziny zewnętrzne), wnętrzności zwierzęcia (oględziny wewnętrzne) i mięso po rzezi, i orzec, czy takowe jest do spożycia przydatne.

Sprzedaż mięsa pochodzącego ze zwierząt przez oglądacza niezbadanych, lub uznanego przez tegoż jako niezdrowe i nieprzydatne do spożycia, oraz sprzedaż wyrobów z takiego mięsa jest wzbronioną.

§. 8.

Oglądacz bydła rzeźnego i zwierząt w rzeźniach kłuciem zabijanych.

Każda gmina wybiera oglądacza zwierząt wymienionych §. 1., oraz tegoż zastępcę.

Gminy większe mogą według potrzeby wybrać kilku oglądaczy i tychże zastępców, przydzielając im czynności w oznaczonym okręgu miejscowości.

Oglądaczami mogą być:

1. w publicznych rzeźniach gminnych lub stowarzyszeń przemysłowych, jakoteż i w większych rzeźniach, będących prywatną własnością przemysłowców, tylko wyterynarze upoważnieni do wykonywania praktyki (§. 12. ustawy o zarazach bydlęcych);

2. w mniejszych rzeźniach, tak jak i w gminach nie posiadających rzeźni, weterynarze dyplomowani, w obrębie gminy zamieszkali, a w braku tychże doktorzy medycyny, chirurdzy, konowali lub inni znawcy. Ci ostatni muszą się wykazać przed zwierzchnością gminną świadectwem c. k. weterynarza powiatowego lub tegoż zastępcy, iż są obznajomieni:

a) z odpowiedniemi ustawami, przepisami i instrukcyami;

b) z oznakami zdrowia i chorób zwierząt, tak za życia tychże, jak i po zabiciu i

c) z oznakami mięsa do spożycia przydatnego.

Zresztą powinni oni być znani w gminie z sumienności i prawości charakteru i mają umieć czytać i pisać.

Oglądaczami lub zastępcami tychże nie mogą być mianowani rzeźnicy, masarze, i wszyscy ci, którzy się trudnią wyrębem i sprzedażą mięsa lub wyrobów z tegoż.

§. 9.

Mianowania oglądaczów i ich zastępców, oraz tychże wynagrodzenie.

Naczelnik gminy wydaje oglądaczowi i tegoż zastępcy nominacyę po uskutecznionym wyborze ze strony rady gminnej i potwierdzeniu c. k. Starostwa w porozumieniu z Wydziałem rady powiatowej (względnie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego).

Uchwałę rady gminnej co do wyboru oglądacza i tegoż zastępcy przedkłada naczelnik gminy c. k. Starostwu i Wydziałowi Rady powiatowej, podając szczegóły tyczące się osoby wybranych; w gminach posiadających własne statuta c. k. Namiestnictwu i Wydziałowi krajowemu

W miastach stołecznych Lwowie i Krakowie ustanawia Rada miejska oglądacza i tegoż zastępcy, a Prezydent miasta odbiera od nich przyrzeczenia.

C. k. Starostwo, a względnie c. k. Namiestnictwo może z własnej inicyatywy lub na wniosek Wydziału powiatowego, a względnie Wydziału krajowego, w pierwszym jednak wypadku w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, a względnie z Wydziałem krajowym wyboru nie potwierdzić i zawezwać gminę do ponownego wyboru.

Po potwierdzeniu wyboru oglądacza i tegoż zastępcy, naczelnik gminy odbiera od nich przyrzeczenie sumiennego wypełniania obowiązków i stosowania się do odpowiednich ustaw, przepisów i instrukcyj, wręczy im po jednym egzemplarzu niniejszego rozporządzenia wraz z pouczeniem, druki protokołu oględzin i certyfikatów na wywóz mięsa, a względnie i przyrządów do plombowania mięsa.

Oglądacz i tegoż zastępca otrzymują bezpośrednio z kasy gminnej wynagrodzenie za swą czynność, według umowy zawartej między nimi a gminą, gmina zaś ma prawo pobierać od właścicieli zwierząt za oględziny odpowiednią taksę (§. 28.).

§. 10.

Prawa i obowiązki oglądaczy i ich zastępców.

Oglądacze i tychże zastępcy są funkcyonaryuszami gminy i jako tacy podlegają kontroli i nadzorowi reprezentacyi gminnej. Mają oni ściśle stosować się do przepisów ustaw o zarazach zwierzęcych i księgosuszu z 29. Lutego 1880 (Dz. p. p Nr. 35. i 37.) i odnośnych rozporządzeń ministeryalnych z dnia 13. Kwietnia 1880 (Dz. p. p. Nr. 36. i 38.), oraz do przepisów niniejszego rozporządzenia.

Oglądaczom i ich zastępcom nie wolno od stron żądać lub pobierać żadnej zapłaty za ich obowiązkową czynność.

Oni wyłącznie mają prawo i obowiązek wykonywać w miejscowości, dla której zostali mianowani, oględziny w §. 1. wymienionych zwierząt, w każdym czasie zwiedzać rzeźnie publiczne i prywatne w tejże miejscowości się znajdujące, i sami albo wspólnie z naczelnikiem gminy (przełożonym obszaru dworskiego) lub tegoż zastępcą, względnie delegatem, wykonać lub dopilnować wykonania tych zarządzeń, które w myśl niniejszego rozporządzenia do ich zakresu działania należą.

Nadto są obowiązani:

1. czuwać, by w miejscowości ich przeznaczenia nie zarzynano zwierząt bez poprzednich oględzin;

2. mięso do spożycia jako przydatne przez nich uznane, zaopatrzyć plombą gminną, względnie certyfikatem wywozu;

3. prowadzić protokół oględzin;

4. zniszczyć mięso do spożycia nieprzydatne lub donieść naczelnikowi gminy o tem, iż mięso ma być zniszczone i wspólnie z tymże dopilnować zniszczenia tegoż mięsa;

5. przechowywać pod zamknięciem protokół oględzin, druki certyfikatów mięsa i przyrząd do plombowania tegoż;

6. przeprowadzać rewizyę mięsa, do gminy z innej miejscowośc wprowadzonego;

7. poddawać rewizyi mięso i wyroby z tegoż, znajdujące się na składach u przedsiębiorców jakoteż u kupców;

8. przestrzegać czystości w lokalach, w których rzeź, wyrąb mięsa i sporządzanie wyrobów mięsnych się odbywa, jakoteż w składach mięsa;

9. uwiadamiać bezzwłocznie naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) o każdym przypadku sprawdzenia choroby zaraźliwej u zwierząt przez nich oglądanych, i o każdym przypadku podejrzenia tych chorób,

§. 11.

Zgłoszenie do oględzin.

Chcący poddać zabiciu zwierzę w myśl §. 1. podlegające oględzinom, winien się zgłosić u naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), podać pochodzenie zwierzęcia, a w przypadkach przewidzianych w §§. 8 i 9 ustawy o zarazach i księgosuszu, przedłożyć paszport odpowiedni i złożyć w kasie gminnej za pokwitowaniem taksę należną. Kwit ten, w którym ma być miejsce pochodzenia zwierzęcia podane, wręczy właściciel oglądaczowi.

Oględziny w rzeźniach zwierząt do bicia lub kłucia przeznaczonych.

§. 12.

Badanie stanu zdrowia zwierzęcia przed rzezią, względnie kłuciem (oględziny zewnętrzne).

Zwierzęta, mające być bite w rzeźniach, zbada dokładnie oglądacz tuż przed wpuszczeniem ich do rzeźni i wpuści do rzeźni tylko te, które są zupełnie zdrowe, albo których mięso pomimo choroby zwierzęcia, może być do spożycia przydatne.

Do rzeźni wprowadzonych zwierząt nie wolno bez zezwolenia oglądacza z niej wyprowadzić, a zarządy gminy mogą zwierzęta, które oglądacz do rzeźni wpuścić zezwoli, zaopatrzyć piętnem gminnem.

Po wprowadzeniu do rzeźni ma być zwierzę najpóźniej do 48 godzin zabite.

§. 13.

Bezwarunkowe lub warunkowe zezwolenie na zabicie.

Oglądacz zezwoli na rzeź i wpuści zwierzę do rzeźni **bezwarunkowo** tylko natenczas, jeżeli ono nie okazuje żadnych objawów chorobowych i jest dobrze odżywione, (zobacz pouczenie 1. oznaki zdrowego zwierzęcia).

W przypadkach zaś podejrzenia o chorobę lub sprawdzenia takich chorób, w których mięso jest zazwyczaj do spożycia przydatne, zwróci właściciela uwagę na tę okoliczność, iż po rzezi okazać się może mięso do spożycia nieprzydatnem i wpuści do rzeźni zwierzę tylko natenczas, jeżeli właściciel ryzyko z rzezi wynikające na siebie przyjmuje. (Pouczenie 2. co do chorób w których rzeź warunkowo może być dozwolona).

W pierwszym przypadku ma oglądacz zbadać wnętrzności i mięso po rzezi, w drugim razie ma być obecnym podczas rzezi i sprawiania zwierzęcia.

§. 14.

Wzbronienie rzezi.

Oglądacz wzbroni rzezi i nie wpuści do rzeźni:

1. zwierząt chorych na choroby zaraźliwe lub o takowe podejrzanych,

2. zwierząt chorych na te choroby, które zazwyczaj lub zawsze czynią mięso nieprzydatne do spożycia, (pouczenie 3.);

3. zwierząt wychudłych (czy to wskutek starości, złego odżywienia lub nadmiaru pracy) w tym stopniu, iż mięso z nich nie może być przydatne do spożycia;

4. zwierząt ciężarnych w ostatnich miesiącach ciąży (z wyjątkiem rzezi z konieczności §. 21);

5. zwierząt pokąsanych przez inne wściekłe;

6. cieląt niedojrzałych, (pouczenie 4);

Zabicie zwierząt, które do rzezi nie mogą być przypuszczone, a które mają być z innych powodów zniszczone, nie powinno się odbywać w rzeźniach, lecz na ścierwisku gminnem.

Rzeź zwierząt dotkniętych chorobą zaraźliwą lub o takową podejrzanych, może się odbyć w rzeźni li tylko na polecenie właściwej władzy politycznej, która co należy zarządzi.

§. 15.

Badanie wnętrzności zwierzęcia po rzezi (oględziny wewnętrzne) i mięsa.

Oglądacz ma jak najdokładniej zbadać wnętrzności zwierzęcia w celu sprawdzenia:

1. czy zwierzę, które przed rzezią nie okazywało żadnych objawów chorobowych, było w rzeczywistości zdrowe;

2. czy stan wnętrzności zwierzęcia usunął podejrzenie choroby przed rzezią wypowiedziane, a w końcu:

3. czy zmiany chorobowe znajdujące się w narządach wewnętrznych są tego rodzaju lub w tym stopniu, iż dozwalają a względnie wykluczają przydatność mięsa do spożycia.

Również zbada oglądacz jaknajdokładniej mięso zwierzęcia zabitego, czy takowe pomimo, że pochodzi ze zwierzęcia zdrowego jest do spożycia przydatne.

Oględziny wnętrzności i mięsa u zwierząt bitych według rytuału mojżeszowego, ma oglądacz wykonać wspólnie z szechterem

§. 16.

Pozwolenie lub wzbronienie sprzedaży mięsa lub użycia tegoż do wyrobów mięsnych.

Oglądacz udzieli pozwolenia na sprzedaż mięsa lub na użycie tegoż do wyrobów mięsnych natenczas, jeżeli mięso okaże wszelkie znamiona przydatności do spożycia i pochodzi ze zwierząt, które przy zewnętrznych i wewnętrznych oględzinach okazały się zdrowe lub dotknięte takiemi chorobami, które nie czynią mięsa do spożycia nieprzydatnem. (Pouczenie 5. : znamiona mięsa zdrowego).

Oglądacz wzbroni zaś sprzedaży mięsa lub użycia tegoż do wyrobów mięsnych:

1. jeżeli mięso jest do spożycia nieprzydatnem pomimo, iż zwierzę przy zewnętrznych i wewnętrznych oględzinach nie okazywało żadnych zmian chorobowych. (Pouczenie 6.: zmiany chorobowe mięsa, wykluczające tegoż zdatność do spożycia);

2. jeżeli jest do spożycia nieprzydatne z powodu sprawdzenia znaczniejszego stopnia tych chorób, które zazwyczaj nie wykluczają przydatności mięsa do spożycia;

3. jeżeli wewnętrzne badanie wznieciło podejrzenie lub wykazało taką chorobę, która wyklucza bezwarunkowo przydatność mięsa do spożycia pomimo, iż zwierzęcia przy zewnętrznym badaniu nie uznano za chore.

§. 17.

Zniszczenie mięsa do spożycia niezdatnego. Użycie niektórych części do celów przemysłowych.

Mięso z jakichkolwiek przyczyn uznane za nieprzydatne do spożycia, ma być zniszczone.

Oglądacz dokona pod swym dozorem bezzwłocznie zniszczenia takiego mięsa natenczas, jeżeli właściciel na to się zgodzi, zaś odda takowe naczelnikowi gminy lub tegoż zastępcy, jeżeli właściciel chce wnieść przedstawienie przeciw orzeczeniu oglądacza.

W tym przypadku jest odbierający mięso obowiązany przechować je w ten sposób, by nie mogło być wymieniane lub wyniesione, oraz by nie uległo zepsuciu.

Inne części zwierzęcia, jak skóra, tłuszcz, rogi, racice, jelita itd., których użycie do spożycia lub do celów przemysłowych jest dozwolone, może oglądacz właścicielowi do użytku wydać, w przeciwnym razie ma zniszczenie takowych zarządzić i dopilnować.

§. 18.

Zaopatrzenie mięsa do spożycia zdatnego plombą gminną.

Mięso, które uzna oglądacz jako przydatne do spożycia, ma on zaopatrzyć plombą gminną.

Plomba ma być na każdej części rozćwiartowanego zwierzęcia, lub na całem zwierzęciu, w ten sposób obok większej kości lub przy grubszym ścięgnie umocowaną, by pomimo oddzielenia większej części mięsa, takowa mogła zostać przy głównym kawałku nienaruszoną.

§. 19.

Wydanie certyfikatu dla wywozu mięsa i prowadzenie protokołu oględzin.

W razie wywozu mięsa po za miejscowość rzezi, ma oglądacz dla części przeznaczonych do wywozu (ćwiartek, połówek, lub całych zwierząt)
Wzór A. wydać certyfikat uprawniający do wywozu. (Wzór A.)
Wzór B. Oprócz tego ma oglądacz (według wzoru B) prowadzić protokół oględzin, w którym winien zapisać każde zwierzę do rzeźni wpuszczone, wypełniając dokładnie wszystkie rubryki tegoż protokołu, po dokonanej rzezi.

Tak blankiety certyfikatów, jakoteż i druki do protokołów oględzin bydła, otrzyma oglądacz od przełożonego gminy i zaopatrzy bieżącemi liczbami. Kartek z tych zeszytów nie wolno mu wyrywać.

§. 20.

Oględziny zwierząt i mięsa w miejscowościach nieposiadających rzeźni.

W gminach, w których nie ma rzeźni, ani publicznych, ani prywatnych, rzeź ma się odbywać w miejscu i w godzinach przez zwierzchność gminy oznaczonych; oględziny zwierząt, w myśl §. 1. tymże podlegających, mają być przedsięwzięte bezpośrednio przed zabiciem, a oglądacz obowiązanym jest być obecnym podczas zabicia i sprawiania zwierzęcia.

Zwierzęta rzeźne wprowadzone do gminy w ostatnich dziesięciu dniach, wolno zarzynać tylko za osobnem pozwoleniem przełożonego gminy, który ma jak najdokładniej zbadać pochodzenie zwierzęcia.

Jeżeli mięso ma być w miejscu przez właściciela i jego domowników spożyte, udzieli oglądacz ustnego pozwolenia do spożycia; wyda zaś certyfikat według wzoru A., jeżeli to mięso ma być w miejscu sprzedane lub z miejscowości w celu sprzedaży wywiezione.

W gminach leżących w pasie pogranicznym ma oglądacz przełożonego gminy uwiadomić o każdym przypadku rzezi dokonanej.

Jakkolwiek oglądacz w miejscowościach nie posiadających rzeźni nie jest obowiązany prowadzić protokołu oględzin według wzoru B, to pomimo tego ma on utrzymywać spis bydła w gminie zarżniętego.

§. 21.

Oględziny zwierząt i mięsa z tychże w razie rzezi z konieczności.

Rzeź z konieczności, czyli dorzynanie zwierząt, może być dokonanem w tych przypadkach, w których mięso stałoby się nieprzydatnem do spożycia, gdyby zwierzęcia natychmiast nie zabito, a przeto:

1. w przypadkach znaczniejszego skaleczenia;
2. złamania kości;
3. wzdęcia szybkiego;
4. grożącego udławienia lub uduszenia n. p. przez połknięcie buraka, ziemniaka, kości etc. lub uduszenie sznurem;
5. trudności porodu;
6. wynicowania lub wypadnięcia macicy.

Rzeź z konieczności może się odbyć i w lokalach prywatnych i to według pory roku w 6—12 godzin po powstaniu przyczyny znaglającej rzeź.

W takich razach oglądacz ma dokonać oględzin i postąpić według §. 1., 14., 15., 16., 17., 18., 19. niniejszego rozporządzenia, może atoli dokonać oględzin przed zgłoszeniem rzezi i złożeniem taksy za oględziny; w razie wywozu mięsa ma jednak na certyfikacie uwidocznić, iż mięso pochodzi z zwierzęcia zabitego z konieczności.

W przypadkach rzezi z konieczności dokonanej bez oględzin zewnętrznych (t. j. za życia zwierzęcia), nie może być mięso ani sprzedanem, ani wywiezionem.

Zabicie zwierząt w przypadkach powyżej podanych w okresie późniejszym, t. j. później jak według pory roku w 6—12 godzin po wypadku rzeź znaglającym, lub zabicie zwierząt w stanie chorobowym (wskutek chorób wewnętrznych), nie może być uważane za rzeź z konieczności.

Jeżeli zwierzęta takie mają być zabite w celu spożycia mięsa, natenczas oględzin, i to przynajmniej wewnętrznych, musi dokonać uprawniony weterynarz lub lekarz rządowy.

§. 22.

Sprawozdanie chorób zaraźliwych.

W każdym przypadku sprawdzenia lub podejrzenia chorób zaraźliwych u zwierząt mających być zabitemi czy to w rzeźniach, czy w lokalach prywatnych lub u zwierząt już zabitych, ma oglądacz bezzwłocznie o tem uwiadomić naczelnika gminy (przełożonego obsz. dworsk.) i ma co należy zarządzić, by aż do objęcia przez tegoż, zwierzę żywe, a względnie trzewy i mięso nie zostały usunięte.

§. 23.

Oględziny ponowne mięsa z innej miejscowości wprowadzonego.

Mięso, zaopatrzone jedynie certyfikatem uprawniającym do wywozu, (nie plombowane) wprowadzone w celu sprzedaży do innej miejscowości, ma być tamże przez miejscowego oglądacze przed umieszczeniem w lokalu sprzedaży ponownie oglądane.

Oglądacz zaopatrzy mięso do spożycia przydatne plombą miejscową, wzbroni zaś sprzedaży i zarządzi zniszczenie mięsa, jeżeli uzna takowe za nieprzydatne do spożycia, czy to z przyczyny, iż pochodzi z chorego zwierzęcia, czy to z powodu, iż zostało podczas przewozu zanieczyszczone lub uległo zepsuciu.

Mięso zaopatrzone certyfikatem komisyi pomorowej, pochodzące przeto ze zwierząt zabitych z powodu podejrzenia o zaraźliwą chorobę, a przez komisyę za zdrowe uznane i po za miejscowość rzezi do sprzedaży przesłane, ma oglądacz również zbadać i oznaczyć, czy ono jest jeszcze przydatne do spożycia; w razie twierdzącym zaopatrzy je plombą gminną, w przeciwnym zaś razie zarządzi zniszczenie takiego mięsa.

§. 24.

Sprzedaż mięsa w jatkach rzeźników miejscowych i pozamiejscowych i oznaczenie mięsa godnego wyrębu (bankwirdig).

W jatkach rzeźników miejscowych wolno przechowywać i sprzedawać mięso pochodzące ze zwierząt bitych w miejscowych rzeźniach i plombą

tej gminy oznaczone, lub mięso z innej miejscowości wprowadzone, jeżeli jest zaopatrzone plombą miejscowości rzezi (§. 18.) lub sprzedaży (§. 23.), oraz certyfikatem uprawniającym do wywozu mięsa (§. 19.)

Gmina może sprzedaż mięsa sprowadzonego z innej miejscowości u rzeźników miejscowych poddać pewnym ograniczeniom.

Rzeźnikom pozamiejscowym, t. j. takim, których rzeźnie po za miejscowością sprzedaży mięsa się znajdują, może gmina pozwolić przechowywać i sprzedawać w jej obrębie mięso wprowadzone, i tymże na ten cel przeznaczyć wyłącznie pewne miejsca, t. j. lokale, w których ma być pochodzenie mięsa dla kupujących uwidocznione.

Również może każda sprzedaż mięsa, które oglądacz uzna wprawdzie za przydatne do spożycia, jednakowoż nie uznając je jako tak zwane godne wyrębu (bankwürdig) u rzeźników miejscowych, poddać pewnym ograniczeniom, mianowicie może polecić, by takie mięso w mniejszej wartości było w jatkach wyraźnie oznaczone jako mięso 2go, t. j. pośledniejszego gatunku.

Jako mięso niegodne wyrębu należy uważać:

1. mięso z zwierząt niedostatecznie odżywionych;

2. ze zwierząt chorych, których mięso wprawdzie jest do spożycia przydatne, lecz mniej pożywne;

3. z zwierząt zabitych z konieczności;

4. z cieląt niedostatecznie dojrzałych;

5. z innych miejscowości wprowadzone;

6. w ogóle to, którego oglądacz nie uzna z uzasadnionych powodów za godne wyrębu.

§. 25.

Dozorowanie rzeźni.

Oglądacz i tegoż zastępca jest obowiązany przestrzegać, by tak w rzeźniach, jakoteż i w lokalach prywatnych, w których rzeź się odbyła, po każdej rzezi nie tylko podłoga, lecz i wszystkie do rzezi użyte przyrządy były należycie oczyszczane, by krew była spłukaną i w taki sposób odprowadzoną, by przez gnicie nie zanieczyszczała powietrza lub sąsiednich gruntów, i by nawóz pochodzący z żołądka i jelit, był umieszczany w odpowiednich zbiornikach, które od czasu do czasu mają być wypróżnione i oczyszczone.

W razie sprawdzenia choroby zaraźliwej lub podejrzenia o takową, ma tenże lokal, w którem zwierzę było umieszczone, jakoteż i wszystkie sprzęty, z którymi ono było w styczności, poddać dokładnej desinfekcyi, przyczem środki desinfekcyjne ma dostarczyć przemysłowiec względnie

właściciel bydła chorego. W razie niezastosowania się tychże do poleceń oglądacza, ma tenże uwiadomić o tem naczelnika gminy (przełoż. obsz. dworsk.) w celu odpowiedniego zarządzenia.

§. 26.

Rewizya składów mięsa.

Oglądacz, względnie tegoż zastępca, jest dalej obowiązanym przestrzegać, by u wszystkich przemysłowców i kupców, trudniących się sprzedażą mięsa lub wyrobów z tegoż, znajdowało się li tylko mięso odpowiadające przepisom niniejszego rozporządzenia, i by wszystkie wyroby mięsne, jako to: szynki, wędliny, kiełbasy i t. p., były wyrabiane ze zdrowego mięsa i nie były zepsute.

Wszyscy przemysłowcy i kupcy są obowiązani o każdym czasie wpuścić oglądacza lub tegoż zastępcę do lokalów swego przedsiębiorstwa i tymże okazać cały zapas mięsa i mięsiw.

Oglądacz, lub tegoż zastępca ma bez zapowiedzenia poprzedniego, jak najczęściej, a najmniej raz w tygodniu udawać się do przemysłowców i kupców, i przestrzegać:

1. by wszystkie te lokale były urządzone w sposób niedozwalający szybkiego psucia się mięsa;

2. by w jatkach publicznych, na straganach i t. d. sprzedawano tylko mięso zaopatrzone plombą, a z innych miejscowości sprowadzone, oprócz plomby, także certyfikatem wywozu mięsa;

3. by przemysłowcy wyrobów mięsnych również do swych wyrobów używali jedynie mięsa plombą zaopatrzonego;

4. mięso z jakichkolwiek przyczyn do spożycia nieprzydatne ma bezzwłocznie oddać naczelnikowi gminy (przełoż. obsz. dworsk.) i dopilnować zniszczenia takowego; w końcu

5. przestrzegać czystości tak w lokalach przemysłowców i kupców, jakoteż i schludności ludzi, którzy wyrębem i sporządzaniem wyrobów mięsnych się zajmują.

§. 27.

Odwołanie się przeciw orzeczeniu oględzin.

Przeciw orzeczeniu oglądacza, a mianowicie przeciw temu, iż 1) zwierzę na rzeź przeznaczone może być tylko warunkowo zabitem, albo że wcale nie może być do rzezi dopuszczonem (§. 13. i 14.), iż 2) mięso jest do spożycia nieprzydatne (§. 16. i 17.), a względnie 3), że ono nie jest

godne wyrębu (bankwürdig §. 24), mogą przemysłowcy lub właściciele bydła odwołać się do naczelnika gminy, który zarządzi na koszt odwołującego się ponowne oględziny przez drugiego znawcę, którym atoli powinien być dyplomowany weterynarz lub lekarz rządowy.

§. 28.

Taksa oględzin.

Na pokrycie wydatków z oględzin zwierząt wynikających, t. j. wynagrodzenie oglądacza i tegoż zastępcy, druków protokołu oględzin i certyfikatów, oraz na sprawienie przyrządu do plombowania, ma gmina prawo na podstawie należycie ogłoszonej uchwały Rady gminnej, zatwierdzonej przez Wydział powiatowy, względnie we Lwowie i w Krakowie na podstawie uchwały Rady miejskiej, pobierać taksę oględzin.

Wysokość taksy może co najwięcej wynosić za oględziny jednej sztuki:

1. bydła rzeźnego (wołów, krów, jałówek i buhaji) po 20 ct.;

2. zwierząt kłóciem zabijanych (cieląt, kóz, owiec i świń) po 10 ct.;

3. za oględziny mięsa sprowadzonego do gminy (ćwiartek, połówek lub całych zwierząt) od każdej sztuki po 4 ct.

Rada gminna oznaczy oprócz tego wysokość taryfy na użycie rzeźni publicznej w gminie się znajdującej, która taryfa jednakże podlega potwierdzeniu władzy politycznej.

Taryfa ta musi być w rzeźni umieszczoną.

§. 29.

Kary.

Przekroczenia postanowień niniejszego rozporządzenia o ile nie podpadają pod postanowienia karne ustaw z dnia 29. Lutego 1880, (Dz. p. p. Nr. 35. i 37.) i z dnia 24. Maja 1882, (Dz. p. p. Nr. 51) lub przepisów dyscyplinarnych, tudzież ustawy przemysłowej, karane będą według rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30. Września 1857, (Dz. p. p. Nr. 198.)

Do przeprowadzenia dochodzeń karnych powołane są polityczne władze powiatowe (§. 2. c. ust. z 30. Kwietnia 1870, Dz. p. p. nr. 68.)

§. 30.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

L. bież. ________

Certyfikat dla mięsa wywiezionego

z ....

do ....

L. b. prot. oględzin	Ilość wysłanych kawałków					Dzień i godzina rzezi	Nazwisko właściciela
	bydła	cieląt	owiec, kóz	świń	trzewów		

L. bież. ________ **Wzór A.**

Certyfikat wywozu

dla mięsa pochodzącego ze zwierząt
poddanych rzezi w ....
a przeznaczonego do ....

L. protokołu oględzin	Dzień i godzina rzezi	Ilość wysłanych kawałków					Nazwisko właściciela	Wynik oględzin wewnętrznych	Potwierdzenie zdrowia mięsa	Uwaga
		bydła	cieląt	owiec, kóz	świń	trzewów				

Oglądacz

Certyfikat dla mięsa wywiezionego z miejscowości rzezi.

L. bież. ________

Certyfikat dla mięsa wywiezionego

z ....

do ....

L. b. prot. oględzin	Ilość wysłanych kawałków					Dzień i godzina rzezi	Nazwisko właściciela
	bydła	cieląt	owiec, kóz	świń	trzewów		

L. bież. ________

Certyfikat wywozu

dla mięsa pochodzącego ze zwierząt
poddanych rzezi w ....
a przeznaczonego do ....

L. protokołu oględzin	Dzień i godzina rzezi	Ilość wysłanych kawałków					Nazwisko właściciela	Wynik oględzin wewnętrznych	Potwierdzenie zdrowia mięsa	Uwaga
		bydła	cieląt	owiec, kóz	świń	trzewów				

Oglądacz

Wzór B.

Protokół oględzin

zwierząt przeznaczonych na rzeź

w rzeźni { publicznej .... / prywatnej .... Gminy .... Powiatu ....

Liczba bieżąca	Dzień i godz. oględzin zewnętrznych	Nazwisko przemysłowca	Ilość do rzeźni wpuszczonych						Miejsce pochodzenia zwierzęcia (wydanie paszportu)	Dzień i godzina rzezi	Wynik oględzin wewnętrznych	Wynik oględzin mięsa	Ilość sztuk zaopatrzonych certyfikatem wywozu mięsa z gminy i Nr. certyfikatu wywozu	Uwaga
			wołów	krów	buchaji	cieląt	owiec, kóz	świń						

Pouczenie I.

Oznaki zwierzęcia zdrowego:

a) U b y d ł a. Postawa i ruchy swobodne, wejrzenie wesołe. Sierść gładka, lśniąca, równo do skóry przylegająca; skóra czysta, miękka, łatwo w rękę uchwycić się dająca, na szyji nieco pofałdowana, bez żadnych obrzmiałości, guzów, ropni, wysypek. Uszy nieco w tył podane, ruchliwe; ogon czysty, niepowalany kałem, ruchliwy, bardzo odporny przy pociąganiu go do góry. Uginanie się krzyża przy uciskaniu ręką, dosyć trudne.

Ciepłota ciała jednostajna, w szczególności przy osadzie rogów, uszów i w dolnych częściach kończyn.

Oko czyste, niezałzawione; błona śluzowa oka jednostajnie różowa, i nie pokryta żadnym śluzem lub wypocinami. Otwory nosowe czyste; górna warga (sluzowica) gładka, wilgotna, chłodna, jakoby okryta kroplami rosy.

Błona śluzowa jamy pyskowej różowa, wszędzie nabłonkiem pokryta i śliną lepką powleczona.

Oddychanie swobodne i spokojne, przy lekkich ruchach piersi i ścian brzucha na słabiznach, bez kaszlu, zadyszania się, bez rozszerzonych nozdrzy i bez nadzwyczajnego ruchu w słabiznach. W porze gorącej lub po utrudzającym a forsownym marszu lub po zgonieniu lub przepędzeniu zwierzęcia, oddech jest przyspieszony, lecz nie znamionuje stanu chorobowego.

Przyłożywszy rękę po lewej stronie klatki piersiowej, uczuwa się mierne uderzenie serca.

Brzuch nie zapadnięty, lecz miernie wypełniony. Organa rodne czyste, bez uwrzodzeń, wycieków i pryszczy. Mocz czysty, białożółtawy. Kał miękki lecz spoisty, ciemno-zielony, papkowaty, w porze zimowej zazwyczaj tęższy, wolniejszy zaś w porze letniej, co zależy od żywienia paszą suchą lub zieloną. Korona racic bez obrzmień, ran, wrzodów i tp.

Bydle leży na dolnej części piersi (mostku) i na dolnej części brzucha z nogami pod piersi założonemi; w tej pozycyi najchętniej przeżuwa.

Za zbliżeniem się obcego człowieka, powstaje, podnosząc wpierw tylne nogi, poczem wypręża się i ogląda na osoby otaczające; porusza uszami i ogonem; pokarm szuka na ziemi lub w żłobie, jeżeli do tegoż jest przyczepione; podaną karmę chętnie spożywa. Pragnienia prawidłowe.

Bydło starsze, lub opasowe, przy powyższych oznakach zdrowia, jest powolniejsze, jakby ociężałe; bydło młode ruchliwsze, uważniejsze na przedmioty otaczające, przytem więcej lękliwe.

b) U owiec i kóz. Głowa ku górze wzniesiona, spojrzenie wesołe, ruchy swobodne; oczy czyste niezałzawione, skóra u owiec pokryta wełną, jednostajnie ułożona w runo; przy dotyku tłustawa, a wyrywając kępkę wełny, uczuwa się pewny opór. Barwa skóry blado różowa.

U tych zwierząt nos jest suchy i czysty, oddychanie spokojne, uderzenia serca równe; brzuch nie wydęty. Nogi i racice czyste, nieobrzmiałe. Chęć do jedzenia i picia oraz przeżuwanie normalne. Kał wydzielany bywa w kulkach (bobkach) czarniawych i mocz jasno-blado-żółtawy. Zwierze schwytane wyrywa się całą siłą; beczy głosem dźwięcznym i pełnym.

c) U świń. Wejrzenie bystre, oko ruchliwe; skóra czysta, bez obrzmiałości na szyji i podgarlu lub na innych częściach. Pysk i język różowy; na ich błonie sluzowej nie ma guziczków, wrzodów, pęcherzyków, lub blizn, tych ostatnich szczególniej po obu stronach wędzidełka języka. Błona śluzowa oka różowa.

Szczecina równo ułożona, nader twarda do wyrwania.

Chód swobodny; nogi i racice czyste. Chęć do jadła i napoju normalna. Szukając jedzenia po ziemi, ryje takową silnie i śmiało. Oddychanie jednostajne i spokojne; uderzenia serca równe. Brzuch obwisły nie wydęty. Kał miękkawy, barwy ciemno-ceglastej. Kwik świń słyszeć się daje wtenczas, gdy się je drażni lub łapie, natenczas kwik ten jest donośny, przeraźliwy lecz nie ochrypły.

Uwaga. Oględziny zwierząt przeznaczonych na rzeź, należy przedsięwziąć zawsze w dzień i przy świetle dziennem i to wówczas, gdy takowe po przebytej drodze dostatecznie wypoczęły. — Wyjątek od tego dopuszczalny jest tylko przy oględzinach zwierząt, w razie rzezi w wypadkach nagłych.

Ukończywszy zewnętrzne oględziny, które systematycznie przeprowadzać należy, wskazanem jest badanie zwierzęcia podczas zadanej mu odpowiedniej karmy i podczas pojenia.

U zwierząt przeżuwających, obecność przeżuwania jest cenną wskazówką ich stanu zdrowia.

Również pożądanem jest badanie zwierzęcia w ruchu, z którego niemniej można wnioskować o stanie zdrowia nie tylko organów ruchowych ale i całego ustroju.

Pouczenie II.

Choroby w których rzeź warunkowo może być dozwoloną.

Do kategoryi chorób w których rzeź warunkowo może być dozwoloną, zalicza się:

1. choroby bezgorączkowe;

2. choroby zewnętrzne;

3. choroby pasożytne i

4. te choroby zaraźliwe, w których zwierzęta niemi dotknięte, w myśl ustawy z d. 29. Lutego 1880 r. i rozporządzenia wykonawczego z d. 12. Kwietnia 1880 (Dz. pr. p. nr. 35 i 36) oraz rozporządzenia ministeryalnego z d. 10. Kwietnia 1885 (Dz. u. p. nr. 54), mogą być oddane na rzeź, przy zachowaniu przepisanych ostrożności

ad 1. i 2. Co do chorób wymienionych sub 1 i 2 na szczególniejszą uwagę zasługują: zimne ropnie, przepukliny, opadnięcia odbytu, macicy, mocz krwawy, biegunka zwyczajna i krwawa, wzdęcie albo rozdęcie brzucha, perlica u bydła.

ad 3. Do chorób wymienionych sub 3 zalicza się: przedewszystkiem wągry, trychiny u świń, robaki płucne u bydła, owiec i cieląt, motylica i wodna puchlina u owiec, kołowacizna i gzik u owiec.

ad 4. Do chorób wymienionych sub 4 zalicza się: zarazę płucną u bydła, zarazę pyskową i racicową u bydła, owiec, kóz i świń; zarazę stadniczą i otręt na częściach płciowych u rogacizny, parchy u owiec i kóz, róża u świń.

ad 1. i 2. Poznaki chorobowe za życia zwierzęcia dotkniętego chorobami wymienionemi sub 1 i 2 są bardzo łatwe do rozpoznania, sama bowiem ich nazwa wskazuje, gdzie uwidocznione są znamiona chorobowe, atoli perlica u bydła w okresie bezgorączkowym jest trudniejsza do rozpoznania, dlatego w tej chorobie najdokładniejsze badanie powinno być przeprowadzone po zabiciu zwierzęcia. (Patrz niżej).

Zwierzęta dotknięte temi chorobami, jeżeli równocześnie nie gorączkują, a przy tem nie są wycieńczone do tego stopnia, iż na nich znajduje się, jak zazwyczaj się mówi skóra i kości, mogą być oddane na rzeź na ryzyko właściciela. W tych razach oglądacz ma być obecnym podczas rzezi, wykonać oględziny zwierzęcia po rzezi, i zbadać mięso zabitego zwierzęcia.

Gdy wskutek powyżej wymienionych, lub innych tego rodzaju chorób, okaże się po zabiciu zwierzęcia, że mięso jest blade lub wyblakłe, albo ciemno-czerwone, zwiędłe, łykowate, suche lub oślizłe, nadto gdy w tkance łącznej znajdują się płynne ociekłości, natenczas, mięso takie, jako niezdolne do spożycia, ma być w przepisany sposób zniszczone.

Jeżeli mięso w podobnych wypadkach, przedstawia znamiona mięsa zdrowego (patrz pouczenie 5), a tylko niektóre organa wewnętrzne przedstawiają zmiany chorobowe, oglądacz winien po ich obejrzeniu i sprawdzeniu zmian chorobowych takowo kazać usunąć i zniszczyć w przepisany sposób.

P e r l i c a , g r u ż l i c a i s u c h o t y u b y d ł a jest chorobą trudną do rozpoznania za życia bydlęcia. Główniejsze poznaki są: kaszel, oddech przyspieszony i utrudniony, wychudnienie, gorączka.

Po zabiciu zwierzęcia (na ryzyko właściciela) rozpoznanie tej choroby jest łatwe; jeżeli odżywienie było dobre i choroba daleko nie postąpiła, natenczas na powierzchni płuc, na ścianach klatki piersiowej i na organach jamy brzusznej, widać rozrzucone tu i owdzie gruczołki, guziczki barwy szarawej, szaro - żółtej lub czerwono - szarawej, wielkości prosa i większe. Gdy choroba przybrała groźniejsze rozmiary, natenczas w klatce piersiowej i w jamie brzusznej, czasem znajduje się w dość znacznej ilości ciecz, również narośla i guzy są wielkie i w znacznej ilości rozrzucone. Wielkość narośli dochodzi nieraz do wielkości jaja; są one suche, zawierają treść żółtawą, serowatą, często masę wapienną. Gruczoły lymfatyczne są powiększone i zawierają nieraz treść serowatą.

Mięso ze zwierzęcia, u którego po zabiciu zauważać się dają gruczołki gruźlicze w małej bardzo ilości tu i owdzie rozrzucone, może być dozwolone do spożycia, jeżeli rozumie się, bydle za życia było dobrze odżywione i nie gorączkowało, jeżeli mięso przedstawia oznaki mięsa zdrowego i co najważniejsze, jeżeli gruczoły lymfatyczne nie uległy najmniejszej zmianie. Wszelkie organa pokryte gruczołkami, jak płuca, opłucna, otrzewna mają być w przepisany sposób zniszczone.

Gdy po rzezi zwierzęcia okażą się gruzły w znaczniejszej ilości, nadto gdy gruczoły lymfatyczne tak piersiowe jak i brzuszne, uległy bodaj najmniejszej zmianie, natenczas należy mięso takie, chociażby na pozór przedstawiało znamiona mięsa zdrowego, zniszczyć, bacząc, aby mięso to nie mogło być spożyte przez zwierzęta jak psy, koty, świnie i inne.

ad 3. Co do chorób pasożytnych to oprócz wymienionych sub 3 i inne do tej grupy zaliczające się choroby robaczne organów wewnętrznych, jeżeli wyniszczyły zwierzę w wysokim stopniu, spowodować mogą, iż mięso z takiego zwierzęcia będzie niezdolne do spożycia, a przynajmniej uznane za niegodne wyrębu.

W każdym razie wszystkie organa dotknięte temi chorobami, powinne być zniszczone.

Wągry u świń spowodowane są obecnością robaczków pęcherzykowatych zwanych wągrami, które przeważnie gnieżdżą się w mięśniach serca, języka i tkance łącznej międzymięśniowej, jednakowoż i inne mięśnie bywają dotknięte temi pasożytami.

Choroba ta ma bieg powolny i trudną jest do rozpoznania w początkach swego powstania, dlatego też rzeź zwierząt wągrowatych lub podejrzanych o tą chorobę może być dozwolona na ryzyko właściciela.

Za życia zwierzęcia można zauważyć obecność wągrów, przez obejrzenie obu stron języka zwierzęcia, tudzież spojówki ocznej, jednakowoż tylko wtenczas, jeżeli wągry znacznie się rozmnożyły. Rzeź świń, u których za życia zauważano znacznie rozwinięte wągry, nie może być dozwolona w rzeźniach i zwierzęta takie powinne być oddane oprawcom do zniszczenia, lub do przemysłowych zakładów, jeżeli takowe się znajdują pod nadzorem gminy. Tłuszcz może być przetopiony pod nadzorem i oddany właścicielowi do użytku przemysłowego.

Mięso wągrowate przedstawia się, jakby posypane krupkami, które są niczem innem jak pęcherzykami wypełnionemi cieczą przezroczystą, albo treścią twardą białawą; w tym ostatnim razie podobne są do pęcherzyków tłuszczowych.

Badanie mikroskopowe wyklucza wszelką wątpliwość i powinno być w podobnych wypadkach zawsze przedsiębrane.

Sprzedaż mięsa dotkniętego wągrami jest wzbronioną, a to z uwagi, iż spożycie jego, jeżeli przez niedostateczne ugotowanie lub upieczenie, wągry nie zostaną zniszczone, stwarzają wytworzenie się tasiemca u ludzi.

Po sprawdzeniu wągrów u świń, przed lub po rzezi oglądacz ma zawiadomić o tem przełożonego gminy, który zarządzi odpowiednie zniszczenie mięsa.

Kołowacizna u owiec spowodowaną jest obecnością wodnicy mózgowej, bywa długotrwałą i w początkach łatwą do rozpoznania.

Owce dotknięte tą chorobą, jeżeli nie są wycieńczone mogą być oddane na rzeź, atoli oglądacz zarządza zniszczenie głowy zwierzęcia; mięso zaś, jeżeli przedstawia znamiona mięsa zdrowego, zaliczy do mięsa niegodnego wyrębu (§. 24 rozporządzenia), zezwalając na sprzedaż w osobnych na ten cel przeznaczonych miejscach.

W podobny sposób należy postąpić, jeżeli po rzezi owiec sprawdzony został gzik owczy, mieszczący się w zatokach czołowych.

Motylica u bydła, owiec, kóz i świń, wodna puchlina u owiec w początkach choroby jest trudną do rozpoznania, szczególniej

u bydła; natomiast owce są powolniejsze i słabsze (uchwycone za tylną nogę stawiają nieznaczny opór), spojówka jest blada lub z odcieniem żółtawym.

Motylica w tem stadyum nie wyklucza mięso od spożycia dla ludzi, jednakowoż wątroby z motylicami mają być zniszczone.

Jeżeli zaś u bydła, cieląt, owiec i kóz jest znaczne wychudzenie, przyspieszony oddech, u owiec i kóz nadto spojówka oczna żółtawo zabarwiona, nadto gdy zauważy się u tychże wodną puchlinę, czyli wodniste obrzękłości pod szczęką dolną, na brzuchu, nogach i w ogóle w dolnych częściach ciała, natenczas mięso z takich zwierząt należy zniszczyć wraz z wnętrznościami uległymi zmianom chorobowym.

Choroba robaczna płuc najczęściej dotyka owce i młody jałownik, rzadziej dorosłe bydło i świnie, a znamionuje się obecnością robaków w przewodzie oddechowym, długich od 1. do 4. centymetrów, najczęściej w kłębki zwinięte.

U zwierzęcia zabitego znajdują się zmiany w płucach, tchawicy, oskrzelach i oskrzelikach, które to drogi oddechowe są rozszerzone i wypełnione śluzem, w których wiją się robaki płucne.

Spożywanie mięsa ze zwierząt dotkniętych tą chorobą zależy od tego, czy było ono dobrze lub źle odżywione. Mięso ze zwierzęcia w wyższym stopniu dotkniętego tą chorobą, przytem wychudzonego, należy zniszczyć w sposób nieszkodliwy.

Dozwalając na spożycie mięsa ze zwierząt dobrze odżywionych, należy płuca zniszczyć, jeżeli można ogniem lub sposobem chemicznym w zakładach do tego urządzonych, jeżeli takowe istnieją.

Trychiny u świń. Ponieważ choroba ta z oznak za życia zwierzęcia nie da się rozpoznać, przeto, pomimo, iż spożywanie takiego mięsa bezwzględnie jest zabronione, zezwolić można na rzeź, jednakowoż oględziny mięsa z całą skrupulatnością winny być przeprowadzone.

Trychiny u świń są dwojakie: Trychiny jelitowe i trychiny mięśniowe, a to stosownie do ich siedziby. Tylko trychiny mięśniowe są szkodliwe dla zdrowia ludzkiego.

Świnie dotknięte tą chorobą, za życia nie przedstawiają żadnych wybitnych znamion, któreby wskazywały ślady istnienia tej choroby,

Tylko badanie mięsa pod mikroskopem może wykryć obecność trychin.

Jeżeli takie badanie wykaże, iż mięso zanieczyszczone jest trychinami, należy całą sztukę zniszczyć sposobem chemicznym lub spalić, gdyż tym sposobem zostaną one zniszczone skutecznie.

Słonina i sadło po przetopieniu pod nadzorem zwierzchności gminnej, mogą być użyte do celów przemysłowych.

O sprawdzeniu trychin należy bezzwłocznie zawiadomić władzę administracyjną, t. j. Starostwo, które zarządzi obserwacyą świń, pochodzących

z tego samego chlewa, a w razie rzezi zaleci mikroskopowe badanie mięsa, względnie zniszczenie w sposób powyższy.

Uwaga Oglądacz nie mający pod ręką mikroskopu, przy badaniu mięsa wieprzowego, powinien, wykroiwszy bardzo cienkie blaszki mięśni brzusznych i z okolic krtani i rozciągnąwszy do światła, badać takowe. Jeżeli trychiny są w wielkiej ilości, natenczas już gołem okiem dojrzy w włóknach mięsnych małe białe punkciki. Że zaś ten sposób badanie nie jest dostateczny i nie może służyć za podstawę do stanowczego orzeczenia o istnieniu trychin, należy zatem obecność tych punkcików uważać za podejrzenie i zażądać zbadanie mięsa pod mikroskopem. Badaniu mikroskopowemu poddać należy tylko mięśnia, gdyż słonina ani tłuszcz nie zawierają nigdy trychin.

Badanie mikroskopowe może przeprowadzić weterynarz dyplomowany lub lekarz rządowy; równocześnie jednak zwierzchność gminna miejsca, w której podobny wypadek zachodzi, prześle najkrótszą drogą odpowiednie części mięsa, należycie opakowane i opieczętowane do Dyrekcyi c. k. szkoły weterynaryjnej we Lwowie, w celu dokładnego zbadania mięsa i wydanie orzeczenia.

ad 4. Zaraza płucna jest zapaleniem płuc właściwem bydłu rogatemu. Choroba ta zaczyna się nieznacznie, dopiero po niejakim czasie objawia się krótki suchy kaszel, który następnie staje się coraz częstszym, stłumionym, bolesnym i chrypliwym, przytem towarzyszy przyspieszony i ciężk. oddech, zmniejszone chęci do jadła i zmniejszenie wydzielania mleka u krówi Objawy powyższe są dostateczne do wzniecenia podejrzenia zarazy płucnej.

Powyższe znamiona, którym zazwyczaj nie towarzyszy gorączka, cechują pierwszy okres chorobowy bezgorączkowy.

Gdy zaś po dłuższym czasie przyłączy się gorączka, gdy tętno jest przyspieszone, natężone, serce bije nieznacznie lub nader silnie, gdy śluzowica (warga górna) wysycha, przeżuwanie ustaje, oddech staje się coraz cięższym, ściana piersiowa coraz czulszą na ciśnienie, gdy zwierzę staje z wyciągniętą głową, otwartemi nozdrzami, rozkraczonemi przedniemi nogami i oddechając jęczy i stęka, lub gdy kaszląc wyrzuca niekiedy masę śluzu lepkiego, natenczas uważa się ten stan choroby za okres drugi gorączkowy czyli ujawniony

W pierwszym okresie tej zarazy płuca są tylko miejscami w stanie chorobowym, mianowicie są więcej ciemne, nie trzeszczą na przekroju, przekrój przedstawia się żółtawy lub biało-żółto-ciemny jakby marmurkowy; taka część płuc zanurzona w wodzie, tonie.

W drugim okresie znajdują się zazwyczaj w klatce piersiowej wypociny i znaczna ilość płynu. Płuca są ciężkie, dosięgające wagi 10 do 20 klgr.,

twarde, kruche, nie zawierają w sobie powietrza, na przekroju marmurkowate, t. j. białe, żółte i ciemne na przemian. Nadto znajdują się nieraz i inne zmiany chorobowe stosowne do stopnia rozwoju tej zarazy.

Gdy zatem przed lub po rzezi oglądacz zauważył powyższe znamiona, które w każdym razie wzniecają podejrzenie o zarazę płucną, ma o tem bezzwłocznie donieść przełożonemu gminy, który podając miejsce pochodzenia bydlęcia, doniesie o tem władzy politycznej powiatowej.

Czy mięso z bydła chorego może być spożyte, zależy to od uznania weterynarza, płuca jednak ze zwierząt chorych zabitych, których mięso spożyć dozwolono, jakoteż zwłoki tych, które uznano za niezdatne do spożycia, usunąć należy w sposób nieszkodliwy.

Jeżeli oglądacz nie jest dyplomowanym weterynarzem, powinien w powyższym wypadku, stosownie do przepisów ustawy, powstrzymac się z wydaniem orzeczenia co do zezwolenia na spożycie mięsa aż do orzeczenia weterynarza, którego strona ma zawezwać na swój koszt. Gdy strona tego wzbrania się uczynić, ma być mięso zniszczonem; w pierwszym okresie chorobowym, gdy bydle jeszcze nie gorączkowało, jest dobrze odżywione, gdy tylko mała część płuc jest zmienioną, a mięso przedstawia wygląd mięsa zdrowego, mięso takie po orzeczeniu weterynarza może być spożywane w miejscowości zapowietrzonej.

Mięso zwierząt zabitych z powodu podejrzenia o zarazę płucną, które po zabiciu okazały się zdrowemi, może być wywożone z zachowaniem ostrożności wskazanych w §. 28. ustawy z dnia 14. Sierpnia 1886 i rozporządzenia wykonawczego z d. 8. Grudnia 1886 Dz. p. p. nr. 171 i 172. Jeżeli na podstawie uznania weterynarza urzędowego, władza administracyjna powiatowa pozwoliła ze stajni miejscowości zamkniętych brać na rzeź rogaciznę całkiem zdrową do innych miejsc, natenczas rzeź w miejscu przeznaczenia, odbywać się powinna pod okiem i nadzorem weterynarza. Również jeżeli władza administracyjna powiatowa z powodu niebezpieczeństwa rozniesienia zarazy dozwoliła na rzeź bydła tylko w zagrodzie właściciela, rzeź odbywać się powinna pod okiem weterynarza.

Zaraza pyskowa i racicowa, poznać się daje przez tworzenie się pęcherzy i wrzodów na błonie śluzowej, pyska i na skórze korony racic, jakoteż szparze racic.

Przy zarazie pyska błona sluzowa okazuje się nabrzmiała okryta sluzem lipkim ciągnącym się w nitki; na bezzębnym brzegu górnej szczęki, na błonie sluzowej warg i na innych częściach pyska u przeżuwaczów, na ryju świń tworzą się pęcherzyki i pęcherze napełnione płynem, które pękają i zostawiają zaczerwienione ranki.

Przy zarazie racic, ciepłota tychże podwyższa się, czułość na koronie i w szparze racicowej wzrasta, na skórze tych części mocniej zaczerwienionej, występują podobnie jak u pyska pęcherze, które pękają szybko i pozostawiają ranki. Zwierzęta chodzą sztywnie, często się pokładają i jedynie z trudnością mogą się poruszyć z miejsca. U świń zapalenie rozszerza się od racicy niekiedy aż ponad pęcinę, nierzadko racice odstają i spadają.

Skoro tylko zwierze dotknięte powyższą chorobą przyprowadzone zostanie na rzeź, ma oglądacz zawiadomić o tem przełożonego gminy, tenże c. k. Starostwo, podając szczegóły pochodzenia zwierzęcia.

Czy chore zwierzęta mogą być zabijane dla spożycia mięsa, zależy od opinii weterynarza. Gdy będzie dozwolone zabicie zwierząt chorych dla spożycia mięsa, w każdym razie części chorobowo-zmienione usunąć należy i zniszczyć (patrz §. 26 ustawy o chorobach stadnych z 1880 r. Dz. u. p. Nr. 35. i odnośne rozporządzenie wykonawcze z dnia 8. Grudnia 1886 Dz. p. p. Nr. 172).

P a r c h y u o w i e c Owce dotknięte parchami okazują ciągle i silne uczucie świerzbienia tarciem, drapaniem i ogryzaniem dotkniętych miejsc, szczególniej gdy w czasie pędu lub biegania zwierzęta się rozgrzały lub gdy znajdują się w ciepłej stajni, lub wreszcie wystawione są na skwar słoneczny. Przez pocieranie skóry można to uczucie świerzbienia łatwo wywołać, a okazują go zwierzęta poruszaniem warg i głowy i częstem obracaniem tejże.

W tem miejscu skóry, w którem najpierw rozwijają się parchy, mianowicie na grzbiecie i na łopatkach, znajdujemy gruzieczki wielkości główki od szpilki lub ziarna prosa, poczem pęcherzyki pokrywają się łuszczem i strupami, z których wełna łatwo się daje oderwać; skóra jest w tych miejscach zgrubiałą i pomarszczoną. Runo okazuje się strzępiastem, wełna tu i ówdzie zlepiona, miejscami wypada zostawiając łyse miejsca, lub też daje się łatwo oderwać. U owiec strzyżonych znajdujemy zwykle na zgrubiałej skórze, grube suche pergaminowe strupy.

W razie dłuższego trwania choroby tworzą się grube warstwy strupów, zgrubiała i pofałdowana skóra krwawi wskutek częstych okaleczeń przez ocieranie i drapanie, w niektórych zaś miejscach jest zupełnie ogołoconą z wełny. U owiec parszywych z ciemną wełną, można już gołem okiem widzieć świerzbowniki jako poruszające się białe, okrągłe ciałka punkcikowate.

Owce przyprowadzone na rzeź, u których oględziny wykazały, że są dotknięte parchami, powinne być opatrzone upoważnieniem władzy administracyjnej powiatowej, w którem podanem będzie, iż takowe pochodzą z miejsca zapowietrzonego i że według opinii weterynarza zdatne są na rzeź (§. 34. ustawy o chorobach stadnych z r. 1880.)

W każdym innym razie, gdy oglądacz stwierdzi parchy u owiec, ma o tem zawiadomić zwierzchność gminną. Gdy owce nie są wychudzone i po ich zabiciu okaże się, ze są zresztą zdrowe, wtenczas można zezwolić na spożycie z nich mięsa W przeciwnym razie, t. j. gdy skóra z nich jest bardzo zgrubiałą, a przytem zauważyć można ogólne wyniszczenie, natenczas nie mogą być dopuszczone do rzezi, lecz mają być zabite na ścierwisku.

Owce, u których skóra na krótki czas przed oddaniem na rzeź, smarowaną była w celach leczniczych mazidłem zawierającem w sobie przetwory rtęciowe lub inne trujące leki, nie mogą być dopuszczone na rzeź, chociażby ich stan odżywienia na to pozwalał.

Otręt na częściach płciowych u rogacizny. Objawy tej choroby okazują się na sromie w postaci pęcherzyków wielkości soczewicy lub grochu, wypełnionych jasną cieczą. Pęcherzyki te pękają wkrótce, przekształcają się w powierzchowne wrzodziki, wydzielają ciecz żółtawą lepką, pokrywają się cienkim brunatnym strupem, pod którym odrasta naskórek. W przypadkach więcej rozwiniętej choroby, gdy pęcherzyki są więcej usadowione, tworzą się głębsze i większe powierzchnie wrzodzące, po których zagojeniu pozostają przez pewien czas białe plamy. Częsci płciowe zewnętrzne. a często też i międzykrocze, są ciastowato obrzmiałe, a z pochwy spływa mniej lub więcej obfita ciecz śluzowa lub do ropy podobna. U samców występują te pęcherze w różnych miejscach prącia, tożsamo tworzy się ciastowate obrzmienie na puzdrze.

Jeżeli ogólny stan zdrowia zwierzęcia nie jest zmienionym, rzeź jego może być dozwoloną, oglądacz atoli obowiązanym jest być obecnym przy rozbieraniu zwierzęcia po zabiciu i jeżeli mięso okaże się zdrowem, ma dozwolić sprzedaży takowego.

O stwierdzeniu tej choroby, oglądacz winien uwiadomić przełożonego gminy.

Pouczenie III.

Choroby, które zawsze czynią mięso nieprzydatne do spożycia, są następujące:

1. Wszystkie choroby gorączkowe;
2. księgosusz;
3. choroby wąglikowe we wszystkich odmianach;
4. wścieklizna;

5. ospa owcza;

6. trychiny u świń;

7. wągry u świń.

Znamiona chorób sub 2 3 4 i 5 opisane są w dodatku do ustawy z d. 29. Lutego 1880 w załączniku „Nauka o objawach towarzyszących chorobom zaraźliwym zwierząt, wymienionych z §. 1. tejże ustawy, jakoteż księgosuszowi“ (Załącznik III, pomienionej ustawy). Znamiona chorób sub 6 i 7 podano w Pouczeniu 2giem instrukcyi niniejszej.

Co do chorób gorączkowych, to tutaj zaliczą się wszystkie choroby, których ciepłota wewnętrzna podniesioną jest wyżej normalnej.

Pouczenie IV.

Opis cieląt zdatnych do rzezi, cielęta dojrzałe.

Tylko takie cielęta uznają się za dojrzałe, które przedstawiają następujące znamiona:

1. Zęby przednie mleczne, muszą być już wszystkie wykłute, obok siebie w jednym szeregu ułożone, a nie jedne przed drugiemi ustawione. Dziąsło nie ma być mocno zaczerwienione, miękkie i soczyste, lecz musi być zbite i blade i zęby otaczać w kształcie wału.

2. Pępek ma być po odpadnięciu zupełnem pępowiny już zabliźnionym i pokryty strupkiem.

Poznaki mięsa z cieląt dojrzałych są następujące:

Mięso zabitych cieląt nie ma być galaretowate zanadto wodniste lub ślizawe, lecz już stężałe i okazywać dokładne włókna; tkanka łączna podskórna i międzymięśniowa nie powinna ślizić się i być bez tłuszczu, lecz ma być zbitą i włóknistą i białym jędrnym tłuszczem poprzerastała.

W jamie brzusznej powinna znajdować się w kreskach, a mianowicie naokoło nerek tkanka tłuszczowa w znaczniejszej ilości.

Cielęcina nie przedstawiająca powyższych znamion, winna być zaliczoną do kategoryi mięsa niegodnego wyrębu, o którem mowa w §. 24. instrukcyi.

Pouczenie V.

Mięso zdrowe przedstawia zawsze sobie właściwy kolor, zapach, spoistość i jędrność.

Kolor mięsa jest zawsze czerwony, ciemno- lub jasno-różowy lub jasno ceglasto-różowy, a to stosownie do wieku, rodzaju i sposobu tuczenia zwierzęcia.

Mięso z byka jest miedziano czerwono-różowe;
z woła ciemno-czerwono-różowe;
z krowy ceglasto różowe;
z cieląt, baranów i owiec blado-różowe.

Mięso zwierząt tuczonych jest tłuszczem poprzerastałe, co na przekroju bardzo się uwidocznia.

Kolor tłuszczu jest biały ze słabym odcieniem żółtawym.

Zapach mięsa zdrowego jest przyjemny, właściwy gatunkowi mięsa, nie powinien on być nigdy odrażającym

Spoistość mięsa powinna być wyraźną; za naciśnięciem palca powstały dołek wypełnia się zaraz po usunięciu ciśnienia.

Tłuszcz powinien być również tęgi i spoisty.

Mięso przydatne do spożycia pod względem jego przymiotów, rozróżnia się na:

1. mięso tak zwane godne wyrębu;
2. mięso niegodne wyrębu.

Do mięsa godnego wyrębu zalicza się przedewszystkiem mięso ze zwierząt tucznych, bitych w sposób prawidłowy w rzeźniach i jeżeli zwierzęta badane za życia i po rzezi nie przedstawiają żadnych zmian chorobowych.

Prawidłowy sposób rzezi polega na tem, aby:

1. wszystka krew ze zwierzęcia odpłynęła;

2. aby przed wyjęciem żołądków otwory przewodu pokarmowego były podwiązane;

3. aby macica u krów była badaną, a w razie znalezienia płodu i innych zawartości takowa ostrożnie wycięta i zniszczona;

4. aby mięso zwierząt po rzezi nie było nadymane powietrzem ani za pomocą ust ani za pomocą osobnych do tego przyrządów;

5. aby mięso przedstawiało wszystkie znamiona mięsa zdrowego.

Mięso niegodne wyrębu oznaczone jest bliżej w §. 24. instrukcyi.

Pouczenie VI.

Znamiona chorobowe mięsa wykluczające tegoż zdatność do spożycia:

Mięso blade albo ciemno-czerwone, czarne lub miedzianego koloru, krwią nasiąknięte, miękkie lub wiotkie, oślizłe, zapachu nieprzyjemnego, pozbawione tłuszczu lub z tłuszczem miękkim, szarem, mazistym, żółtym i o tkance łącznej galaretowatej, gdy gruczoły lymfatyczne są powiększone, zaczerwienione lub zawierają ogniska serowate; tego rodzaju mięso uważać należy zawsze jako pochodzące z chorego zwierzęcia i takie mięso jest niezdatne do spożycia.

Mięso dotknięte wągrami i trychinami (z pouczenie 2) nie przedstawia wprawdzie zmian wyżej podanych, lecz należycie i odpowiednio badane, wykaże obecność wągrów lub trychin, obecność których czyni mięso zawsze niezdatnem do spożycia jako szkodliwe zdrowiu ludzkiemu.

Nr. 75.

Rozporządzenie

c. k. Namiestnictwa z dnia 28. Czerwca 1888, l. 67594/87, tyczące się oględzin koni, mułów i osłów na rzeź przeznaczonych, oraz mięsa z tychże, wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym na podstawie ustawy o zarazach zwierzęcych z 29. Lutego 1880 (Dz. p. p. Nr. 35.), ustawy przemysłowej z 20. Grudnia 1859 (Dz. p. p. Nr. 227.) i nowelli z 15. Marca 1883 (Dz. p. p. Nr. 39.), tudzież ustawy gminnej z dnia 12. Sierpnia 1866 (Dz. u. i r. kr. Nr. 19).

§. 1.

Rzeź zwierząt jednokopytowych, t. j. koni, mułów i osłów, z których mięso ma być w celu spożycia sprzedawane lub użyte do wyrobów mięsnych,

mogą wykonywać jedynie przemysłowcy, którzy na podstawie noweli do ustawy przemysłowej z 15. Marca 1883 (Dz. p. p. Nr. 39.) zgłosili swój przemysł, i to w lokalach, przez władzę przemysłową za odpowiednie uznanych.

Rzeź może się odbywać w rzeźniach publicznych lub będących prywatną własnością przemysłowców, a przeznaczonych na rzeź zwierząt rzeźnych; jest zaś wzbronioną w lokalach prywatnych.

§. 2.

Konie, woły i osły mają być poddane rzezi, w sposób dla zwierzęcia najmniej bolesny i męczący, i który umożebnia odpływ wszystkiej niemal krwi, również poddane oględzinom zewnętrznym i wewnętrznym, przepisanym rozporządzeniem z dnia 28. Czerwca 1888 l. 67594/87 (Dz. ust. i rozp. kr. Nr. 74 ex 1888).

Sprzedaż i spożycie mięsa pochodzącego z koni, mułów i osłów przez oglądacza niebadanych, lub mięsa uznanego przez oglądacza za niezdrowe i nieprzydatne do spożycia, oraz sprzedaż wyrobów z takiego mięsa, jest wzbronioną.

§. 3.

Oględziny zwierząt w §. 1. wymienionych, dokonywane być mogą wyłącznie tylko w takich gminach, w których weterynarz jest oglądaczem ustanowionym i nieodzownie wykonane być muszą przez samego weterynarza z wykluczeniem zastępcy oglądacza, gdyby tenże nie był weterynarzem dyplomowanym.

§. 4.

Od rzezi należy wykluczyć wszystkie zwierzęta w §. 1. wymienione, na których przy oględzinach zewnętrznych oglądacz sprawdził:

1. nosaciznę tylczak lub obrzęk gruczołów, czy to złośliwej, czy też niepodejrzanej natury;
2. zarazę stadniczą;
3. wąglik;
4. parchy;
5. tyfus;
6. kolkę i biegunkę;
7. jątrzące rany lub wrzody;

8. zmiany chorobowe w narządach zewnętrznych;
9. wychudzenie znaczniejszego stopnia.

Zwierzęta dotknięte temi chorobami mają być na ścierwisku gminnem zabite.

O każdym przypadku sprawdzenia chorób zaraźliwych, ma oglądacz bezzwłocznie uwiadomić naczelnika gminy, w celu doniesienia władzy politycznej.

§. 5.

Do rzezi można przypuścić zwierzęta nie okazujące żadnych zmian, oprócz tego, konie dotknięte przewlekłym wartogłowiem (Koller) i dychawicą niegorączkową.

§. 6.

Mięso zwierząt, na których przy oględzinach wewnętrznych sprawdził oglądacz choroby w §. 4. wymienione, lub tylko uznał podejrzenie o jedną z takowych, również ze zwierząt wyniszczonych, ma być pod dozorem oglądacza zniszczone.

Mięso przez oglądacza uznane za zdatne do spożycia ma tenże opatrzyć plombą gminną.

Wywóz mięsa takiego po za miejscowość rzezi nie jest dozwolonym.

§. 7.

Rzeź zwierząt wyżej podanych w lokalach prywatnych osób (a więc poza rzeźnią, oraz tak zwana rzeź z konieczności (dorznięcie) wskutek złamania kości i t. d. przedsięwzięta, jest wzbronioną.

§. 8.

Przemysłowcy, którzy trudnią się wyrębem mięsa zwierząt jednokopytowych, lub którzy używają do wyrobów mięsnych czy to wyłącznie czy częściowo mięsa z tychże, mają swe sklepy zaopatrzyć tablicą na której ma być sprzedaż mięsa końskiego lub wyrobów z tegoż uwidocznioną.

Sprzedaż mięsa z tych zwierząt i wyrobów z tegoż, jest wzbronioną w lokalach, w których sprzedaż mięsa z innych zwierząt się odbywa.

§. 9.

Zgłoszenie do rzezi odbywa się w sposób w §. 11. powyżej powołanego rozporządzenia opisany. Przy zgłoszeniu składa właściciel zwierzęcia w urzędzie gminnym, taksę za oględziny w tej wysokości, która jest przeznaczoną za oględziny bydła rzeźnego (§. 28. powyższego Rozp.)

§. 10.

Przekroczenia przeciw przepisom ustanowionym niniejszem rozporządzeniem, karane będą według §. 29. powołanego rozporządzenia.

Nr. 76.

Rozporządzenie

c. k. Namiestnictwa z dnia 28. Czerwca 1888, l. 67594|87, tyczące się oględzin zwierząt przed wystawianiem paszportów bydlęcych, wydane w porozumieniu z Wydziałem krajowym na podstawie ustawy o zarazach zwierzęcych z 29. Lutego 1880 i rozporządzenia Minist. spr. wewn. z 12. Kwietnia 1880, (Dz. u. p. Nr. 35 i 37).

§. 1.

Zwierzęta, które w myśl ustawy o chorobach zaraźliwych zwierzęcych i księgosuszu z 29. Lutego 1880 (Dz. u. p. Nr. 35, 36, 37 i 38) mają być zaopatrzone paszportami bydlęcymi, należy przed wydaniem paszportu, w celu sprawdzenia stanu zdrowia, poddać oględzinom rzeczoznawcy.

§. 2.

Organa do oględzin zwierząt, przed wydaniem paszportów bydlęcych.

Oględziny mają przedsiębrać ci sami rzeczoznawcy, którzy na mocy rozporządzenia z dnia 28. Czerwca 1888 l. 67594/87 (Dz. u. kr. Nr. 74 ex 1888), mianowani są oglądaczami bydła rzeźnego.

Gminy mogą dla oględzin bydła, w celu wydania paszportu, mianować osobno rzeczoznawców, którzy jednakowoż muszą posiadać wymogi podane w §. 8. powołanego rozporządzenia.

§. 3.

Zgłoszenie do oględzin i złożenie należytości.

Właściciel zwierzęcia, chcący uzyskać dla tegoż paszport, uiści w kasie gminnej opłatę (taksę), oznaczoną niżej w §. 8. i otrzyma na nią kwit (według załącznika A. str. 205), który ma wręczyć oglądaczowi, przy zgłoszeniu oględzin.

§. 4.

Miejsce i czas oględzin.

Oględziny mają być dokonane w dniu, lub najwcześniej w przededniu wydania paszportu i to w porze i miejscu, które Rada gminna, względnie Zwierzchność gminna wyznaczy.

W przypadkach nagłych lub wyjątkowych, mogą oględziny odbyć się obok zamieszkania oglądacza, lub w miejscu przez właściciela wskazanem, jak n. p. w tegoż stajni.

§. 5.

Sposób oględzin.

Przy oględzinach ma oglądacz jak najdokładniej zbadać stan zdrowia zwierzęcia o ile możności podczas karmienia i pojenia, przekonać się, czy ono z chęcią pokarm i napój przyjmuje, względnie czy odżuwanie prawidłowo się odbywa, czy ciepłota skóry zwierzęcia nie jest podwyższoną, czy nie ma na skórze chorobowych znamion, w ogóle, czy zwierzę okazuje znamiona zdrowia. (Zobacz Pouczenie 1sze powyżej podanego rozporządzenia)

§. 6.

Wydanie poświadczenia o zdrowiu zwierzęcia.

Oglądacz potwierdzi dla zwierząt, które uzna za zdrowe, dobry stan zdrowia, wypełniając wszystkie rubryki potwierdzenia, znajdującego się na odwrotnej stronie kwitu (§. 3.) zaopatrując je swym podpisem.

Oglądacz ma dalej zaopatrzyć to potwierdzenie pieczęcią, którą otrzyma od naczelnika gminy, którą temuż ma zwrócić w razie usunięcia go z posady.

Napis na pieczęci ma opiewać „oglądacz bydła w „(. . .)“, (nazwisko gminy).

Oglądacz ma przechowywać pieczęć w sposób taki, by nikt inny oprócz niego używać jej nie mógł, i ma ją jedynie wręczyć swemu zastępcy.

Potwierdzenie otrzymane wręczy właściciel zwierzęcia, w celu wydania paszportu przełożonemu gminy (obszaru dworskiego) względnie rewizorowi bydła.

§. 7.

Postępowanie z choremi zwierzętami.

Jeżeli zwierzę nie jest zupełnie zdrowe, natenczas oglądacz zatrzymując kwit kasy gminnej, nie udzieli potwierdzenia zdrowia zwierzęcia, a w wypadkach sprawdzenia lub podejrzenia chorób zaraźliwych, ma natychmiast sam zarządzić odosobnienie takiego zwierzęcia w sposob usuwający rozwleczenie zarazy i ma uwiadomić naczelnika gminy, przełożonego obszaru dworskiego lub tegoż zastępcę, który co należy zarządzi.

W razie sprawdzenia choroby zaraźliwej na jednej z kilku sztuk zwierząt do oględzin przedstawionych, a z jednej stajni pochodzących, ma oglądacz i resztę — na pozór zdrowe sztuki — jako podejrzane oznaczyć i odosobnić.

§. 8.

Opłaty za oględziny.

Właściciel zwierzęcia ma w kasie gminnej złożyć za kwitem (§. 3.), opłatę czyli taksę za uskutecznienie oględzin w celu wydania paszportu.

Wysokość tej opłaty uchwali Rada gminna i po potwierdzeniu przez Wydział powiatowy, Zwierzchność gminna należycie ogłosi.

W miastach stołecznych Lwowie i Krakowie, ustanawia Rada miejska wysokość tej opłaty.

Opłata ta nie może przekraczać następującej maksymalnej wysokości, a to:

a) za każdą sztukę bydła (wołów, buchaji, krów i koni) po 4 centy.

b) za każdą sztukę cieląt, świń, jagniąt, baranów, skopów, kóz i owiec aż do 50 sztuk po 2 centy, za każdą dalszą po cencie.

Rada gminna uchwali, jakie wynagrodzenie ma oglądacz pobierać za czynność oględzin z kasy gminnej.

Oglądaczom nie wolno ani żądać ani przyjmować za powyższą czynność żadnego wynagrodzenia od stron (właścicieli), a tylko w razie dokonania oględzin w miejscu wskazanem przez właściciela (w tegoż stajni), ma tenże dostarczyć podwody, jeżeli to miejsce jest od pomieszkania oglądacza więcej jak dwa kilometry oddalone.

§. 9.

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie w trzy miesięcy od dnia ogłoszenia w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych.

(Załącznik A. do §. 3.)

L.

Kwit

Na ____ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

____________ dnia ____ 188

podpis.

Kasa gminna.

L.

Kwit

na ____________ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____________ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

pieczęć gminna. ____________ dnia ____________ 188

podpis.

L.

Kwit

Na ____ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

____________ dnia ____ 188

podpis.

Kasa gminna.

L.

Kwit

na ____________ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____________ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

pieczęć gminna. ____________ dnia ____________ 188

podpis.

L.

Kwit

Na ____ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

____________ dnia ____ 188

podpis.

Kasa gminna.

L.

Kwit

na ____________ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____________ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

pieczęć gminna. ____________ dnia ____________ 188

podpis.

L.

Kwit

Na ____ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

____________ dnia ____ 188

podpis.

Kasa gminna.

L.

Kwit

na ____________ centów, które złożył w kasie gminnej ____________

jako taksę za oględziny ____________ sztuk (wołów, buchaji, krów, cieląt, świń, koni).

pieczęć gminna. ____________ dnia ____________ 188

podpis.

Dnia ____________ 188 o godzinie ______
sprawdziłem dobry stan zdrowia ______ sztuk zwierząt drugostronnie podanych i może być dla tychże wydany paszport.

Podpis oglądacza:

pieczęć oglądacza ____________________

Dnia ____________ 188 o godzinie ______
sprawdziłem dobry stan zdrowia ______ sztuk zwierząt drugostronnie podanych i może być dla tychże wydany paszport.

podpis oglądacza:

pieczęć oglądacza ____________________

Dnia ____________ 188 o godzinie ______
sprawdziłem dobry stan zdrowia ______ sztuk zwierząt drugostronnie podanych i może być dla tychże wydany paszport.

podpis oglądacza:

pieczęć oglądacza ____________________

Dnia ____________ 188 o godzinie ______
sprawdziłem dobry stan zdrowia ______ sztuk zwierząt drugostronnie podanych i może być dla tychże wydany paszport.

podpis oglądacza:

pieczęć oglądacza ____________________

Nr. 77.

Rozporządzenie

Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 21. Października 1887, l. 36.691, w przedmiocie uchylenia mocy obowiązującej rozporządzenia Wydziału krajowego z dnia 19. Lutego 1883, Nr. 40 Dz. ust. kraj.

Z dniem wejścia w życie rozporządzeń c. k. Namiestnictwa, wydanych w porozumieniu z Wydziałem krajowym, (Rozporządzenia z dnia 28. Czerwca 1888 l. 67594/87 Dz. u kr. Nr. 74. i 76. ex 1888), a dotyczących:

a) oględzin zwierząt, do rzezi lub kłucia przeznaczonych, oraz mięsa z tychże;

b) oględzin zwierząt przed wydaniem paszportów zwierzęcych — traci moc obowiązującą rozporządzenie Wydziału krajowego z dnia 19. Lutego 1883 L. 5689, ogłoszone w Dzienniku ustaw i rozporządzeń krajowych z r. 1883 pod Nr. 40.

We Lwowie, dnia 21. Października 1887.

Marszałek krajowy
Hr. Jan Tarnowski w. r.

Członek Wydziału krajowego
Zastępca
Dr. Alojzy Rybicki w. r.

Nr. 78.

U s t a w a

z dnia 6. Lipca 1888, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o wyłączeniu miejscowości Huta Samoklęska w powiecie Jasielskim, ze związku gminy Folusz, a przyłączenie jej do związku gminy Pielgrzymka.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam co następuje:

Art. I.

Miejscowość Huta Samoklęska w powiecie Jasielskim położona, w granicach gminy katastralnej Pielgrzymka, wyłącza się ze związku gminy Folusz, a wciela się do związku gminy Pielgrzymka.

Art. II.

Do chwili prawomocnego ukonstytuowania się nowych reprezentacyj gminnych w Foluszu i Pielgrzymce, pozostają dotychczasowe reprezentacye gminne w urzędowaniu.

Art. III.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wiedeń, dnia 6 Lipca 1888.

Franciszek Józef w. r.

Taaffe w. r.